

ninger. Jeg for mit Bedkommende skal ogsaa indskrænke mig dertil. Anledningen til, at jeg har begjæret Ordet, er en Bebrejdelse, som fra et Par Sider her i Salen og jærlig fra det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) er bleven rettet mod mig og de Mænd, der sammen med mig deltog i Grundlovsforandringen i 1866. Jeg skal ikke trætte det høie Thing med et langvarigt stort Tilbageblik, men ganske kort gjøre et Par Bemærkninger for at vise, hvad der den Gang var det ledende for mig og de Mænd, Bebrejdelsen saaledes rettes imod, af hvilke flere jo nu ere døde. Jeg maa bede dem, som ville dømme retfærdig om, hvad der den Gang foregik, nøie at erindre hvorledes Stillingen var. Den høitærede Conjeilspræsident har jo allerede mindet om, at vi den Gang havde et Rigsraad, hvis Myndighedsomraade strakte sig over langt den overveiende Del af hele Forfatningen, over Alt hvad der hørte til de saakaldte Fællesanliggender, som i alt Fald for største Delen indbefattede Hovedstatsanliggenderne, og dette Rigsraad var sandelig ikke tilbøieligt til at slaa af paa sin Myndighed. Paa den anden Side maa det ikke glemmes, hvorledes vi alle vare knækkede og hviede efter den ulykkelige Krig og Fredsslutning, der var ikke den Modstandsævine, som maatte være nødvendig for i Længden at modsætte sig stærke Krav, og det maa tillige erindres, at den oplyste offentlige Mening, baaren frem af Landets to største Organer i Pressen, „Fædrelandet“ og „Dagbladet“ bestemt havde sluttet sig til Regjeringens Opfattelse af Sagen. Da nu dertil kom, at der begyndte at forlyde Rygter i Krogene, om at der pleiedes Forhandlinger, saa besluttede de Mænd, hvortil jeg sigter, sig til hellere at tage — om jeg maa bruge det Udtryk — Thyren ved Hornene, hellere paa een Gang at gjøre Skridtet i det Haab, at vi da maatte kunne faae bedre Billaar. Det var med dette for Die, at vi stillede det Forslag til en Forandring af Vandskthinget, som gif ud paa at sammensætte dette saaledes, at det kom til at bestaa af 42 Medlemmer, de 21 valgte af Amtsraadene, 1 for hver Amtsraads-kreds, og de 21 valgte ved umiddelbare Valg af de almindelige Vælgere blandt de Høistbestattede. Det kan gjerne være, at det Vandskthing, som saaledes var bragt i Forslag, heller ikke havde været Situationen vogent, det skal jeg ikke udtale mig om; men det var vor Tante ved Forslaget, at dette vilde være at foretrække fremfor det, man fortalte man havde Udsigt til at faae. Vort Forslag blev ogsaa den Gang vedtaget, men et æret

Medlem, som endnu sidder her i Salen, omdannede det senere paa en saadan Maade, at vi Forslagsstillere ikke sølte os tiltalte deraf og derfor stemte imod det. Vi hævdede for saa vidt vort Standpunkt, men jeg kan jo ikke benægte, at vi ved at stille Forslaget, for saa vidt brød Brejschen. Vi stemte selvfølgelig senere for Forfatningen, saaledes som den foreligger. Men lad mig føie en Ting til, som virkelig maa tages med i Betragtning, naar man fuldstændig rolig vil dømme om vor Fremgangsmaade. Hvorledes var det den Gang muligt for os at forudsætte, at der vilde indtræde de to — jeg tør kalde dem — Krestskader i vort Forfatningsliv, som senere ere indtraadte, de to Faktorer om hvilke ingen drømte den Gang? Hvorledes var det os muligt at forestille os, at man paa den ene Side vilde indføre og gennemføre i det Omfang, som Iket er, Visnepolitikken og paa den anden Side, hvad jeg vilde kalde Fortolkningspolitikken? Derfor maa man virkelig se paa Sagen ikke med Nutidens, men Datidens Øine. Da jeg nu en Gang har faaet Ordet, maa jeg tillade mig den Bemærkning, at jeg agter at stemme for Regjeringens Forslags Overgang til 2den Behandling, ikke fordi jeg ikke er blind for dets forskjellige Mangler, som jeg i Øvrigt ikke skal komme ind paa, de ere blandt Andet blevne fremdragne af det ærede Medlem her bag ved (Klein) og det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein). Jeg agter som sagt at stemme for Overgang til 2den Behandling, ligesom jeg agter at stemme for de to andre Forslags Overgang til 2den Behandling, og jeg gjør det i det ganske vist ikke meget stærke Haab, men dog i det Haab, at der ved Forhandling i Udvalget muligvis kan komme noget Godt ud af denne Sag. Dersom man kunde indsætte et Udvalg, der kunde indblæse baade Regjeringen, Rigsdagen og Folket den Forstaelsens og Forhandlingens Aand, som Grundloven forudsætter, saa vare disse Forslag overskødlige, det er vist, men dersom det ikke er muligt — og det ligger jo ganske over vor Magt og vor Evne — saa lad os i det Mindste forsøge det mindre Gode. — Lad mig dog tilføie et Ord endnu. Der blev af det ærede Medlem for Middelfart (Mourad) i Gaar talt noget om Høiesterets Stilling og Regjeringens Stilling til Høiesteret. Jeg vil ikke sige, at det ærede Medlem paa nogen Maade antydede noget som helst Bestemt, men han gif dog ud fra, at der kunde være en Tvivl i saa Henseende til Stede. For saa vidt hans Tvivl, hvad jeg altsaa vil kalde det, ramte Høie-